

**ВІДГУК
ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА**

головного наукового співробітника відділення реабілітації репродуктивної функції жінок ДУ “Інститут педіатрії, акушерства і гінекології ім. акад. О.М. Лук’янової НАМН України,” доктора медичних наук, професора Дубчак Алли Єфремівни на дисертаційну роботу Дякунчак Юлії Романівни “Оцінка ризику та профілактика ранніх і пізніх порушень репродуктивного здоров’я жінок після ургентних гінекологічних втручань”, подану до разової спеціалізованої вченої ради ДФ 35.600.058 при Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького МОЗ України на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 22 “Охорона здоров’я” за спеціальністю 222 “Медицина”

Актуальність обраної теми дисертації обумовлена тим, що з кожним роком зростає кількість гінекологічних захворювань і питома вага жінок, які потребують оперативного гінекологічного лікування, що визначає необхідність розробки і обґрунтування критеріїв і показань до госпіталізації, хірургічного лікування, вибору найбільш оптимальних, ефективних і функціонально безпечних методів оперативного лікування жінок та реабілітаційних післяопераційних заходів. Особливо, якщо це стосується ургентних (екстренних) гінекологічних операцій, які проводяться при таких захворюваннях і станах, які загрожують життю і здоров’ю жінки, особливо ті, що супроводжуються кровотечею.

Наукове дослідження Дякунчак Ю.Р. присвячено одній зі складних та остаточно не розв’язаних задач сучасної гінекології – оцінці ризику та профілактиці ранніх і пізніх порушень репродуктивного здоров’я у жінок після ургентних гінекологічних втручань.

Незважаючи на значні досягнення сучасної медицини, негативні наслідки оперативного лікування залишаються актуальною медико-соціальною проблемою в умовах демографічної кризи, коли здоров’я кожної жінки є надзвичайно важливим. Зважаючи на недосконалість реабілітаційних заходів та неузгодженість обґрунтованої післяопераційної протирецидивної терапії, пошук шляхів профілактики ранніх та пізніх порушень репродуктивного здоров’я жінок після ургентних гінекологічних втручань є без сумніву актуальним, сучасним та таким, що відповідає запитам практичної охорони здоров’я.

Зв’язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження Дякунчак Ю.Р. є фрагментом науково-дослідних робіт кафедри акушерства, гінекології та перинатології факультету післядипломної освіти Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького «Розробка системи індивідуально-групового супроводу

жінок з гінекологічною та акушерською патологією і коморбідними станами для реабілітації репродуктивного здоров'я і збереження якості життя у різні вікові періоди» (№ державної реєстрації 0117U001075, терміни виконання 2017-2019 рр.) та «Вивчення впливу патогенетичних чинників порушень репродуктивної системи на розвиток акушерської та гінекологічної патології, наукове обґрунтування удосконалення методів їх корекції, профілактики і лікування» (№ державної реєстрації 0120U002140, терміни виконання 2020-2024 рр.). Автор є співвиконавцем окремих фрагментів зазначених робіт.

Новизна досліджень та одержаних результатів.

Автором дисертаційної роботи доповнено дані щодо патогенезу порушень репродуктивної функції у пацієнок, які перенесли ургентні гінекологічні оперативні втручання. Вперше доведено, що незалежно від типу ургентної патології, що зумовила операційне втручання, в післяопераційному періоді спостерігається зростання рівня експресії як про- так і протизапальних цитокінів, а їх дисбаланс залежить від тривалості доопераційного перебігу гострої гінекологічної патології, типу операційного втручання і пов'язаний із дефіцитом вітаміну D. Автором встановлено особливості гормонального балансу у жінок, що перенесли ургентні гінекологічні операції, які полягають у розвитку тривалої стрес-індукованої гіперпролактинемії, ановуляції на тлі нормогонадотропної дисфункції яєчників, зниженні оваріального резерву, що вимагає диференційованої гормональної післяопераційної терапії.

Автором доведено, що значна частота запальної і дисгормональної патології, репродуктивних втрат, штучного переривання вагітності до ургентного оперативного втручання, рецидиви ургентної гінекологічної патології зумовлюють низький рівень реалізації репродуктивної функції у пацієнок досліджуваної когорти, та складають підвищений ризик невідкладних оперативних втручань за відсутності відповідного лікування.

Важливим є встановлення факторів ризику рецидиву ургентної гінекологічної патології, що дозволило автору обґрунтувати заходи щодо профілактики та лікування репродуктивних порушень у жінок з невідкладною гінекологічною патологією.

Теоретичне значення результатів дослідження.

Проведені дослідження дозволяють розширити наявні дані щодо патогенезу репродуктивних порушень після ургентних оперативних втручань з приводу апоплексії яєчника, ускладненого утворення яєчників та позаматкової вагітності та науково обґрунтувати необхідність удосконалення інтра – та післяопераційних діагностичних та лікувально-профілактичних заходів.

Практичне значення результатів дослідження.

Представлена дисертаційна робота має достатнє практичне значення, що підтверджується запропонованим лікувально-профілактичним алгоритмом заходів для пацієнок, що перенесли ургентні гінекологічні оперативні втручання, особливістю якого є ранній початок і безперервність відновної терапії, компоненти якої спрямовані на подолання основних патогенетичних порушень.

Основні результати роботи були впроваджені в практичну діяльність гінекологічних відділень, а також використовуються в навчальному процесі на кафедрі акушерства, гінекології та перинатології ФПДО Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і практичних рекомендацій, сформульованих у дисертаційній роботі.

Ступінь обґрунтованості і достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертаційній роботі забезпечено достатньою кількістю спостережень: обстежено 135 жінок репродуктивного віку, оперованих в ургентному порядку з приводу апоплексії яєчника, позаматкової вагітності, ускладненого утворення яєчника, 35 жінок після планових операцій на придатках матки та 30 умовно здорових жінок.

Методи дослідження, що використовувались автором, сучасні, доцільні та відповідають поставленій меті і задачам - ультрасонографічне дослідження та доплерографія органів малого тазу, анкетні, клінічні, біохімічні, інструментальні, імунохемилюмінесцентні, бактеріоскопічні, молекулярно-біологічні. Результати досліджень вдало ілюстровані за допомогою рисунків і таблиць.

Достатній обсяг клінічного матеріалу, об'єм і якість наукових досліджень, а також об'єктивність представлених результатів, які підлягли статистичній обробці, визначають високу ступінь достовірності основних наукових положень дисертації, висновків і рекомендацій.

Апробація результатів дисертаційної роботи, повнота викладу основних наукових положень, висновків та практичних рекомендацій.

За матеріалами дисертації опубліковано 9 наукових праць, із них 5 статей у наукових фахових виданнях, рекомендованих ДАК України для публікації результатів дисертаційних досліджень, 4 тези у матеріалах і збірниках наукових конгресів і конференцій.

Основні наукові положення і висновки дисертаційної роботи та результати проведених досліджень доповідались на профільних вітчизняних та зарубіжних науково-практичних конференціях і конгресах.

Оформлення дисертаційної роботи. Дисертація побудована за класичною схемою, вона включає в себе анотацію, вступ, 5 розділів (огляд літератури, матеріали та методи дослідження, 3 розділи результатів власних досліджень, їх аналіз та узагальнення), висновки, практичні рекомендації, додатки. При змістовному аналізі представленої роботи звертає на себе увагу той факт, що автор проаналізував значну кількість літературних джерел вітчизняної та зарубіжної літератури з названої проблеми - 312 джерел, з них 114 вітчизняних та 198 зарубіжних найменувань. Дисертацію викладено українською мовою на 167 сторінках друкованого тексту, робота ілюстрована 23 таблицями і 8 рисунками.

У вступі чітко обгрунтована актуальність проблеми. Визначена мета та завдання роботи, наукова новизна та практичне значення одержаних результатів. Вказано на особистий внесок здобувача, апробацію результатів дисертації та інформацію про публікації.

Огляд літератури включає глибокий аналіз даних вітчизняної та зарубіжної літератури щодо новітніх методів ранньої діагностики та лікування ургентної гінекологічної патології, репродуктивних наслідків ургентних операцій з приводу гострих гінекологічних захворювань, сучасних принципів відновлення репродуктивного здоров'я жінок, які перенесли невідкладні оперативні втручання з приводу гострої гінекологічної патології. Більшість посилань складають роботи останніх 5 років, розділ містить заключне резюме, що підкреслює актуальність обраної теми та обгрунтовує напрямок проведення власних досліджень.

У другому розділі автором детально викладено матеріали, методи та методики досліджень із повноцінним обгрунтуванням адекватності їх використання. Дизайн дослідження сучасний, розподіл пацієнток на клінічні групи проведено правильно, методи, використані у дослідженні, сучасні і відповідають завданням роботи. В розділі детально представлено принципи ведення пацієнток, які були оперовані ургентно з приводу позаматкової вагітності, апоплексії яєчника, ускладненого новоутворення яєчника. Ведення пацієнток I основної групи проводилось згідно розробленого лікувально-профілактичного алгоритму, а ведення пацієнток II основної групи здійснювалось згідно наказу МОЗ України.

Дослідження проводили у відповідності до принципів Гельсінської Декларації, Конвенції ради Європи про права людини і біомедицини, відповідних законів України, сучасних біоетичних норм щодо безпеки для здоров'я пацієнток, отримання інформованої згоди та конфіденційності особистих і медичних даних, що засвідчено висновком комісії з питань етики наукових досліджень, експериментальних розробок і наукових творів ЛНМУ

імені Данила Галицького, протокол № 6 від 27 червня 2022 р. Достовірність отриманих результатів підтверджується застосуванням сучасних методів статистичної обробки даних.

У третьому розділі представлено аналіз порушень репродуктивного здоров'я жінок після ургентних операцій з приводу гострої гінекологічної патології на основі ретроспективного аналізу медичної документації пацієнток, що визначило подальший науковий пошук. Слід відмітити, що даний розділ, як і всі наступні, завершуються узагальнюючими резюме, в яких у стислій формі відображаються основні результати.

Четвертий розділ присвячений клінічній характеристиці груп досліджуваної когорти, які сформовані відповідно до визначених критеріїв включення/виключення. Авторка констатує, що сформовані групи були однорідними за анамнестичними та клінічними даними, що дозволило проводити подальші дослідження та отримати об'єктивні вірогідні результати.

У п'ятому розділі «Клініко-параклінічні характеристики жінок репродуктивного віку, які перенесли гінекологічні ургентні операції» автор оцінювала особливості перебігу післяопераційного періоду та чинників ризику виникнення ранніх та пізніх репродуктивних порушень, стан мікробіоти піхви, аналізу зростання про- та протизапальних цитокінів, поширеності дефіциту вітаміну D у когорті пацієнток з різними принципами ведення післяопераційного періоду.

Отримані результати дозволили довести, що застосування удосконаленого діагностичного та диференційованого лікувально-профілактичного алгоритму для пацієнток після ургентних гінекологічних оперативних втручань зменшує тривалість та інтенсивність післяопераційного болю; знижує частоту запальних і незапальних післяопераційних ускладнень; забезпечує встановлення овуляторного МЦ з повноцінною лютеїновою фазою; і настання вагітності природнім шляхом у 46,9% жінок основної групи.

У заключному розділі дисертаційної роботи дисертантом обговорюються отримані результати. Висновки та практичні рекомендації обґрунтовані результатами проведених досліджень та повністю відповідають поставленій меті і завданням дисертаційної роботи.

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці.

Результати дослідження, які представлені в дисертації та наукових публікаціях автора, можуть бути рекомендовані для широкого використання у практичній діяльності закладів охорони здоров'я акушерсько-гінекологічного спрямування на різних рівнях надання медичної допомоги, а також у науковій та навчальній роботі клінічних кафедр вищих медичних навчальних закладів.

Для більш широкого клінічного використання отриманих результатів автору доцільно підготувати галузевий інформаційний лист.

Відсутність (наявність) порушень академічної доброчесності.

За результатами перевірки рукопису дисертаційної роботи Дякунчак Ю.Р. на плагіат за допомогою програми StrikePlagiarism не було виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації.

Аналіз матеріалів дисертації та публікацій здобувачки не виявив порушення автором академічної доброчесності. Текст наданих матеріалів дисертаційної роботи є оригінальним.

Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача.

При вивченні дисертаційної роботи і наукових робіт дисертанта принципових зауважень не було. В тексті дисертаційної роботи зустрічаються невдалі фразеологізми та стилістичні помилки. Зазначені зауваження не носять принципового характеру та не впливають на загальне позитивне враження від роботи.

У порядку дискусії вважаю за необхідне задати питання:

1. Ви застосовували у своїх пацієнток основної групи програму Fast Track Surgery і рекомендуєте її в практичних рекомендаціях. Уточніть, будь ласка, в чому полягало використання даної програми у Вашому дослідженні?

2. Згідно результатів Вашого дослідження 29,5% пацієнток було з «тяжким дефіцитом кальцидіолу», який впливає на дисбаланс цитокінів. Скажіть, будь ласка, що це були за пацієнтки?

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертаційне дослідження Дякунчак Юлії Романівни “Оцінка ризику та профілактика ранніх і пізніх порушень репродуктивного здоров’я жінок після ургентних гінекологічних втручань”, є закінченим, самостійно виконаним науковим дослідженням, яке містить нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують важливе науково-практичне завдання – зниження частоти порушень репродуктивного здоров’я після ургентних гінекологічних оперативних втручань у жінок репродуктивного віку.

За актуальністю, обсягом клінічних досліджень, науковою новизною, теоретичною та практичною значимістю отриманих результатів дисертаційна робота Дякунчак Ю. Р. “Оцінка ризику та профілактика ранніх і пізніх порушень репродуктивного здоров’я жінок після ургентних гінекологічних втручань” повністю відповідає вимогам п. 6 “Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії”, затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 12

січня 2022р. №44 та вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом №40 Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017р., а її автор Дякунчак Юлія Романівна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 22 “Охорона здоров’я” за спеціальністю 222 “Медицина”.

Офіційний опонент:

доктор медичних наук, професор,
головний науковий співробітник відділення
реабілітації репродуктивної функції жінок
ДУ “Інститут педіатрії, акушерства і гінекології
ім. акад. О.М. Лук’янової НАМН України”

Дякунчак Ю.Р.
Дубчак А.С.
Корольов В.В.

